

CÎTEVA TEZAURE DE MONEDE GRECEȘTI ȘI DACICE. NECUNOSCUTE, DESCOPERITE PE TERITORIUL R.P.R.

Pentru a contribui la sporirea informațiilor numismatice, care sînt din ce în ce mai mult folosite ca documente de valoare pentru studiul istoriei, menționăm aci o serie de tezaure monetare și de monede izolate, grecești și dacice, încă necunoscute cercetătorilor noștri de specialitate și descoperite în diferite localități de pe teritoriul patriei noastre.

1. *Murgeni*, r. Murgeni, reg. Birlad.

Un tînăr din satul Murgeni a găsit în grădina părinților săi, în anul 1936, pe cînd săpa la rădăcina unui pom, un număr de 7 monede de argint.

Alte detalii, în legătură cu această descoperire, nu se cunosc.

Din cele 7 monede, una este o tetradrahmă originală de argint a lui Filip al II-lea, slab conservată (cf. Head, *Hist. Num.*, p. 223—224), iar 6 reprezintă imitații ale tetradrahmelor aceluiași rege macedonean, de diferite tipuri, dar toate caracterizate prin tăieturi adînci pe revers. Sînt de tipul II descris de acad. C. Moisil, *Monedele dacilor*, în « *Buletinul Soc. Num. Rom.* », XV, 1920, p. 68—69.

2. *Corbu-Nou* (Corbu, R. Sărat), r. Brăila, reg. Galați.

În anul 1927 s-au descoperit în comuna Corbu-Nou, într-o ulcică de pămînt, în timpul lucrului la cîmp, 15 monede dacice, imitații ale tetradrahmelor lui Filip al II-lea.

Monedele sînt de tipul V descris de acad. Const. Moisil, *Monedele dacilor*, în « *Buletinul Soc. Num. Rom.* », XV, 1920, p. 71, fig. 13.

Ele au un aspect uniform, cu mici deosebiri de stil și sînt dintre tipurile cele mai degenerate din descoperirile de pe teritoriul R.P.R.

3. *Stănileşti*, r. Huși, reg. Birlad.

În com. Stănileşti, s-au descoperit un număr de monede dacice de argint, imitații ale tetradrahmelor lui Filip al II-lea.

Despre această descoperire avem următoarea informație: un bătrîn din orașul Huși a oferit spre vînzare 10 bucăți de monede de argint. Fiînd întrebat asupra provenienței monedelor, a răspuns că le are de mai de mult, de la un om din satul Stănileşti.

Cercetări repetate ulterior la fața locului n-au dat rezultate.

Nu este exclus ca exemplarul găsit în sat, similar cu monedele de mai sus, publicat de D. Tudor, în « Studii și Cercetări Științifice », Filiala Academiei Iași, nr. 3—4, anul II, 1951, p. 584, să fi făcut parte din același tezaur.

Imitațiile de tetradrahme ale lui Filip al II-lea sînt de tipul II descris de acad. C. Moisil, Monedele dacilor, în « Buletinul Soc. Num. Rom. », XV, 1920, p. 68—69. Reversul fiecărei monede prezintă o tăietură adîncă (de multe ori chiar două tăieturi), ce pornesc din centrul piesei spre margine.

Asemenea monede cu tăieturi pe rv. sînt cunoscute în Moldova.

4. Oancea, r. Bujor, reg. Galați.

În anul 1938, cu prilejul unor lucrări de sapă executate pe malul Prutului, s-au descoperit, la nord de com. Oancea, la un loc, 6 monede de argint antice, din care patru sînt drahme originale ale lui Alexandru cel Mare (cf. Head, Hist. Num.², p. 266), una reprezintă o drahmă de imitație locală după originalul aceleiași rege, iar a șasea constă dintr-o drahmă de la Filip al III-lea (cf. Gaebler H., Die antiken Münzen von Makedonien u. Pannonien, Berlin, 1935, vol. III, p. 171, nr. 4).

Din cele 6 monede, 5 sînt de o execuție bună, obișnuite în descoperirile de pe teritoriul R.P.R., iar una constituie o imitație după o drahmă a lui Alexandru cel Mare. Piesa barbarizată, concavo-convexă (schifată), e bătută pe un plan destul de subțire.

Cercetînd imediat după descoperire locul, n-am putut afla nici o urmă de așezare antică în acest punct.

5. Băsești, r. Murgeni, reg. Birlad.

În anul 1935, un sătean a descoperit în comuna Băsești, în timp ce lucra în grădina lui, trei tetradrahme de argint, imitații bune de factură locală, după originalul lui Alexandru cel Mare (cf. Head, Hist. Num.², p. 226). Piesele au fost găsite împrăștiate pe o porțiune restrînsă de teren. Alte detalii în legătură cu descoperirea lor nu se cunosc. Piesele sînt obișnuite în descoperirile de pe teritoriul R.P.R.

6. Brețcu, r. Tg. Săcuiesc, Reg. Aut. Maghiară.

Cam prin anul 1935, bătrîna Keresztes Josefina din com. Brețcu a găsit în timpul aratului, pe un teren din interiorul castrului roman din această comună, o imitație de argint după o drahmă a lui Alexandru cel Mare (cf. Head, Hist. Num.², p. 226).

7. Găiești, r. Găiești, reg. Pitești.

În anul 1946 s-au descoperit în orașul Găiești 22 drahme de argint din Apollonia și Dyrhachium.

În legătură cu această descoperire, din informațiile date de un șofer, reținem următoarele:

Un locuitor din orașul Găiești, fiind la arat în primăvara anului 1946, la nord de oraș, a găsit, între bulgări de pămînt, pe o rază de o jumătate de

metru, 22 monede vechi bine conservate, constind din 11 drahme din Apollonia și 11 din Dyrrhachium (cf. Head, Hist. Num.², p. 314—315).

Cele din Apollonia au pe avers numele următorilor magistrați monetari: ΑΓΙΑΣ (2), ΑΡΙΣΤΩΝ (2), [ΜΑ]ΡΚΟΣ, [ΝΙΚ]ΑΝΔΡΟΣ, ΝΙΚΗΝ, ΞΕΝΟΚΛΗΣ ΣΙΜΙΑΣ, ΣΩΣ[Ι]ΚΡΑΤΗΣ și ΤΙΜΗΝ; iar cele din Dyrrhachium: ΜΕΝΙΣΚΟΣ (7), ΞΕΝΩΝ (2), ΕΥΝΟΥΣ. Printre acestea din urmă figurează și o piesă barbarizată al cărei avers nu are inscripție (cf. Maier A., Die Silberprägungen von Apollonia und Dyrrhachium, in «Num. Zeitschr.» N.S.I., 1908, p. 12—15).

8. Dolj.

În fostul județ Dolj, într-o localitate necunoscută, s-a descoperit un tezaur compus din 139 monede de argint, din care trei denari romani republicani, 135 drahme din Dyrrhachium și o drahmă din Apollonia.

Tezaurul a intrat în colecția lui D. A. Sturza, care ulterior l-a donat Cabinetului numismatic al Academiei R.P.R., unde a fost înregistrat la nr. 548. Cei trei denari romani republicani sînt de la:

1. Sextus Pompeius Fostlus, Babelon, II, p. 336, Grueber, Roma, 926, din anul 150—125 î.e.n.

2. C. Iulius Caesar, Babelon, II, p. 10 n. 9, Grueber, Gallia, 27, din anul 50—49 î.e.n.

3. Marcus Antonius, Babelon, I. p. 204, Grueber, Est, 212, din anul 32—31 î.e.n.

Drahmele din Dyrrhachium au pe av. numele următorilor magistrați monetari: ΜΕΝΙΣΚΟΣ (73), ΞΕΝΩΝ (43), ΕΥΚΤΗΜΩΝ (4), ΚΤΗΤΟΣ (4), ΦΙΛΩΝ (3), ΕΥΝΟΥΣ (2), ΑΝΤΙΟΧΟΣ (1), ΑΡΙΣΤΩΝ (1), ΦΙΛΩΤΑΣ (1), ΑΕΩΝΙΔΑΣ (1), ΣΩΣΠΙΩΝ (1). Pe un exemplar aversul este șters.

Exemplarul din Apollonia, de asemenea șters, prezintă o factură barbară (cf. Head, Hist. Num.², p. 314—315).

Celelalte monede sînt bine conservate și cu ajutorul denarilor romani republicani, dintre care cel mai recent este din anul 31 î.e.n., se poate ști aproximativ anul îngropării tezaurului.

9. Dobreni, r. Vidra, reg. București.

În anul 1940, un agricultor din comuna Dobreni, în timpul lucrului la cîmp, a găsit 25 monede de argint imitații după tetradrahmele din Thasos (cf. Head, Hist. Num.², p. 265—266).

Piesele zăceau la un loc și numai plugul, care a trecut peste ele, le-a împrăștiat foarte puțin. Alte detalii asupra descoperirii lor nu se cunosc.

Cu excepția a două piese, care sînt foarte apropiate de tipul clasic, restul monedelor sînt de o factură locală, imitații bune, obișnuite în descoperirile de pe teritoriul R.P.R. Majoritatea monedelor au pe rev. siglele *M* și *M* barat. O singură piesă prezintă sigla *H* și două, o monogramă din trei litere.

10. Covurlui.

În anul 1937, s-au găsit pe teritoriul fostului județ Covurlui, 5 monede de argint, imitații după tetradrahmele din Thasos (cf. Head, Hist. Num.²

p. 266). Un exemplar din cele 5 piese este de tipul VI, descris de acad. C. Moisil, Monedele dacilor, în Buletinul Soc. Num. Rom., XV, 1920, p. 73, fig. 16. Restul monedelor sînt imitații de tip comun.

Alte detalii asupra locului și împrejurărilor descoperite nu se cunosc.

11. Foltești, r. Bujor, reg. Galați.

În comuna Foltești, în apropierea gării, un lucrător din gară a găsit în anul 1937 o monedă de bronz din Olbia, într-o bună stare de conservare. Ea este identică cu cea publicată de B. Pick, Die antiken Münzen von Dacien und Moesien, Berlin, 1898, I. pl. XI, 10.

IRIMIA E. DIMIAN

ВСКРЫТЫЕ НА ТЕРРИТОРИИ РНР КЛАДЫ ГРЕЧЕСКИХ И ДАКИЙСКИХ МОНЕТ

(КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ)

В настоящей работе автор перечисляет ряд неопубликованных находок античных греческих и гетских монет.

1. Мурджени, Бырладской области — 1 тетрадрахма и 6 имитаций типа Филиппа II.
2. Корбу Ноу, Галацкой области — 15 имитаций того же типа.
3. Стэнилешти, Бырладской области — клад монет того же типа.
4. Оанча, Галацкой области — 4 драхмы времен Александра Великого; 1 драхма времен Филиппа III и 1 имитация драхмы Александра Великого.
5. Бэсешти, Бырладской области — 3 серебряных тетрадрахмы, местная имитация тетрадрахм времен Александра Великого.
6. Брецку, Автономная Венгерская область — 1 имитация того же типа.
7. Гэешти, Питешитская область — 22 серебряные драхмы адриатических городов Аполлония и Диррахинум.
8. Долж, Крайовской области — более раннее открытие, включающее 135 драхм этих же городов и 3 римских республиканских денария.
9. Добрени, Бухарестской области — 25 тетрадрахм острова Тазос местной фактуры.
10. Ковурлуй, Галацкой области — 5 монет того же типа.
11. Фолтешти, Галацкой области — 1 бронзовая монета из Олбии.

QUELQUES TRÉSORS INCONNUS DE MONNAIES GRECQUES ET DACIQUES DÉCOUVERTS SUR LE TERRITOIRE DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE ROUMAINE

(RÉSUMÉ)

L'Auteur présente le compte rendu de quelques découvertes inédites de monnaies antiques, grecques et gétiques:

1. *Murgeni* (rég. de Birlad): une tétradrachme et 6 imitations du type Philippe II.
2. *Corbu-Nou* (rég. de Galați): 15 imitations, du même type.
3. *Stănilești* (rég. de Birlad): trésor de monnaies similaires.
4. *Oancea* (rég. de Galați): 4 drachmes datant du règne d'Alexandre le Grand, une drachme datant du règne de Philippe III et une imitation, d'après une drachme datant du temps d'Alexandre le Grand.
5. *Băsești* (rég. de Birlad): 3 tétradrachmes en argent, imitations locales d'après des monnaies similaires datant du règne d'Alexandre le Grand.
6. *Brețcu*, (Rég. Autonome Magyare): une imitation similaire.
7. *Găiești* (rég. de Pitești): 22 drachmes en argent appartenant aux villes d'Apollonia et de Dyrrhachium situées sur la côte de l'Adriatique.
8. *Dolj* (rég. de Craiova): une découverte plus ancienne; il s'agit de 135 drachmes appartenant aux mêmes villes et de 3 deniers romains républicains.
9. *Dobreni* (rég. de Bucarest): 25 tétradrachmes thasiennes, de facture locale.
10. *Covurlui* (rég. de Galați): 5 pièces similaires.
11. *Foltești* rég. de Galați): une monnaie olbienne en bronze.

